

Kuntalaisaloite: Asukkaiden turvallisuuden ja perusoikeuksien huomioon ottaminen vetyputkilinjauksessa

Kaupunginhallitus 25.05.2026 § 120

268/00.01.02/2026

Valmistelija

Kehittämiskoordinaattori Laaksonen Paavo, hallintopäällikkö Rinta-Jouppi Juha

Loimaan kaupungille on saapunut Kuntalaisaloite.fi -palvelusta 29.4.2026 aloite koskien asukkaiden turvallisuuden ja perusoikeuksien huomioon ottamista vetyputkilinjauksessa.

Aloitteessa muun muassa vaaditaan, että vetyputkilinjaus suunnitellaan Loimaalla asukkaiden ihmisoikeuksia ja perusoikeuksia kunnioittaen. Loimaan kaupungin tulee edellyttää hankkeelta asianmukaisia ja laillisia menettelytapoja. Lisäksi kaupungin oman toiminnan tulee olla jatkossa hyvän hallintotavan mukaisesti avointa, yhdenvertaista ja läpinäkyvää, sekä kaupungin toimielinten sisällä että asukkaiden suuntaan.

Kuntalaisaloite on liitteenä.

Aloiteoikeus perustuu kuntalain 23 §:ään. Kunnan asukkailla ja muilla jäsenillä on oikeus tehdä kunnalle aloitteita sen toimintaa koskevissa asioissa. Lisäksi palvelun (www.kuntalaisaloite.fi) käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita kyseistä kunnan palvelua koskevassa asiassa. Kaikki kunnassa vireille tulleet aloitteet käsitellään toimivaltaisessa kunnan viranomaisessa ilman aiheetonta viivytystä. Kunnan on ilmoitettava aloitteen tekijälle aloitteen johdosta suoritettavat toimenpiteet. Lisäksi kunnan valtuuston tietoon on saatettava vähintään kerran vuodessa sen toimivaltaan kuuluvissa asioissa tehdyt aloitteet ja niiden johdosta suoritettavat toimenpiteet.

Kuntalain 25 §:n mukaan vähintään neljä prosenttia kunnan 15 vuotta täyttäneistä asukkaista voi tehdä aloitteen kunnallisen kansanäänestyksen järjestämisestä. Tällöin valtuuston on viipymättä päätettävä, toimitetaanko aloitteessa tarkoitettu kansanäänestys.

Kuntalaisaloite on suoran vaikuttamisen väline. Sen avulla kuntalainen voi nostaa esiin jonkin ajankohtaisen asian tai ongelman, sekä herätellä päättäjiä kiinnittämään siihen huomiota. Suomen kuntalaisilla on ollut aloiteoikeus jo vuodesta 1977 alkaen. Aloiteoikeus on kirjattu kuntalakiin ja se on voimassa kaikissa Suomen kunnissa. Kuntalaisen aloiteoikeus tarjoaa käytännössä myös yksittäisille kuntalaisille mahdollisuuden saattaa tärkeinä pitämiään asioita suoraan päätöksenteon piiriin.

Aloitteessa esitetään yleensä parannusta johonkin asiantilaan, ja aloitteella pyritään usein edistämään jonkin laajemman ryhmän etua. Kuntalaisaloitetta ei siis tule sekoittaa palautteeseen tai hakemukseen. Hakemuksesta on kyse silloin, kun asukas toimii asianomaisena omassa asiassaan ja hakee esimerkiksi lupaa, etuutta tai avustusta.

Jokainen kuntalaisaloite käsitellään. Kunnassa aloite ohjataan sen viranomaisen käsiteltäväksi, jonka toimialueeseen se kunnassa kuuluu. Aloitteen käsittelee useimmiten kunnanhallitus, lautakunta tai jokin muu kunnan viranomainen.

Hallintosäännön 153 §:n mukaan kaupungin asukkaalla sekä kaupungissa toimivalla yhteisöllä ja säätiöllä on oikeus tehdä aloitteita kaupungin toimintaa koskevissa asioissa. Palvelun käyttäjällä on oikeus tehdä aloitteita palveluaan koskevassa asiassa. Aloite tulee tehdä kirjallisesti tai sähköisellä asiakirjalla. Aloitteesta tulee käydä ilmi, mitä asia koskee sekä aloitteen tekijän nimi, kotikunta ja yhteystiedot.

Lisäksi hallintosäännön 154 §:n mukaan aloitteen käsittelee se kaupungin viranomainen, jolla on toimivalta tehdä päätöksiä aloitteen tarkoittamassa asiassa. Jos toimivaltainen viranomainen on toimielin, aloitteista ja aloitteiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä on annettava toimielimelle tieto jäljempänä määrättyllä tavalla. Hallituksen on vuosittain maaliskuun loppuun mennessä esitettävä valtuustolle luettelo sen toimivaltaan kuuluvista aloitteista ja niiden perusteella suoritetuista toimenpiteistä. Valtuusto voi samalla päättää, mitkä aloitteista on loppuunkäsitelty. Muun toimielimen kuin valtuuston toimivaltaan kuuluvista aloitteista on annettava tieto toimielimelle niiden päättämällä tavalla. Toimielin voi samalla päättää, mitkä aloitteista ovat loppuunkäsiteltyjä. Jos aloitteen tekijöinä on vähintään kaksi prosenttia kunnan asukkaista, aloite on kuuden kuukauden kuluessa vireilletulosta otettava toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi.

Hallintosäännön 155 §:n mukaan aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä. Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun, aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Rantala Jari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus toteaa kuntalaisaloitteeseen liittyen seuraavaa:

Loimaan kaupunki kiittää aloitteen tekijöitä aktiivisuudesta ja huolien esiin tuomisesta.

Aloitteessa esiin nostetut huolet vetyputkihankkeen turvallisuudesta, vaikutuksista sekä menettelytavoista ovat merkittäviä. On kuitenkin todettava, että hankkeen suunnittelusta, teknisistä ratkaisuista, turvallisuusarvioista sekä mahdollisista lupamenettelyistä vastaavat ensisijaisesti hanketoimija Gasgrid Finland Oy sekä toimivaltaiset valtakunnalliset viranomaiset, kuten Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) ja Lupa- ja valvontavirasto.

Kunnan rooli hankkeessa liittyy erityisesti kaavoitukseen sekä lausuntojen antamiseen. Hankkeen vaikutuksiin ja toteutukseen on ollut ja tulee olemaan mahdollisuus vaikuttaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) kautta. Kaupunki on ottanut hankkeeseen kantaa kattavasti YVA-menettelyyn antamissaan lausunnoissa, jotka on luettavissa kaupungin verkkosivuilla: <https://www.loimaa.fi/uutiset/loimaan-kaupunki-lausuikansallisesta-vetyverkosta/>

Loimaan kaupunki välittää aloitteessa esitetyt näkemykset ja huolenaiheet hankkeesta vastaavalle valtion yhtiö Gasgrid Finland Oy:lle sekä YVA-prosessista vastaavalle Lupa- ja valvontaviranomaiselle. Samalla kaupunki korostaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa, lupakäsittelyssä ja toteutuksessa tulee noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä sekä huolehtia asianmukaisista turvallisuus- ja vaikutusarvioista.

Kaupunki pitää tärkeänä, että vuorovaikutus asukkaiden kanssa toteutuu asianmukaisesti hankkeen edetessä.

Kaupunginhallitus toteaa kuntalaisaloitteen loppuunkäsittelyksi.

Päätös

Hyväksyttiin.